

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного факультету

І. С. Бондаренко

2023 року

**«ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТІВ
У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ»**
(дисципліна за вибором)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки першого освітнього рівня бакалавра

(дисципліна вільного вибору студентів у межах університету)

Укладач: Бакаленко Ірина Миколаївна,
кандидат педагогічних наук доцент,
доцент кафедри української літератури

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри української літератури

Протокол № 1
від «28» серпня 2023 р.
Завідувач кафедри
української літератури

 Н. В. Горбач

Гарант освітньо-професійної програми
 Р. О. Христіанінова

Ухвалено науково-методичною радою
філологічного факультету

Протокол № 1
від «05» вересня 2023 р.
Голова науково-методичної ради
філологічного факультету

 І. Л. Мащегора

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань дисципліна вільного вибору студентів у межах університету	Кількість кредитів – 3	Вибіркова За вільним вибором студентів	
	Загальна кількість годин – 90 год.	Цикл дисциплін..... <i>(вказати цикл, до якого належить програма, відповідно до ОПП та навчального плану)</i>	
Спеціальність дисципліна вільного вибору студентів у межах університету Освітньо-професійна програма дисципліна вільного вибору студентів у межах університету	Змістових модулів – 4	-й	-й
		Лекції	
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів –	-	-
		Практичні	
		20	10
		Самостійна робота	
		70	80
		Вид підсумкового/семестрового контролю	
залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є формування практичних знань, умінь та навичок:

☒ безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій;

☒ використання різноманітних онлайн-інструментів у процесі формування інфомедійної грамотності.

Відповідно до поставленої мети **головними завданнями є:**

- дати уявлення про сучасні ЗМІ і пояснити роль медіаграмотності в глобалізованому інформаційному світі;
- дати базові знання у сфері медіа, ознайомити студентів із найрозповсюдженішими видами маніпуляцій і пропаганди, надати базові інструменти перевірки інформації та формування критичного мислення;
- сформувати практичні навички використання медіапродуктів у професійній діяльності;
- дати уявлення про принципи та шляхи формування інфомедійної грамотності;
- сформувати практичні навички використання онлайн-інструментів у процесі інфомедійної грамотності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент може набути таких компетентностей: повинні **знати:**

- роль медіа у формуванні картини світу;
- зміст основних понять у сфері медіакультури та основні принципи формування медіакультури;
- правила спілкування в інформаційному суспільстві та методи захисту від можливих негативних впливів у процесі масової комунікації;
- аспекти медіаграмотності;
- зміст та специфіку основних форм медіаосвітньої діяльності;
- шляхи формування інфомедійної грамотності;
- алгоритми використання онлайн-інструментів у процесі формування інфомедійної грамотності.

повинні **уміти:**

- здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації та виявляти маніпулятивний контент медіа;
- аналізувати медійні матеріали на предмет їх правдивості та об'єктивності;
- розшифровувати та використовувати закодовану в медіа інформацію;
- оцінювати зміст, форму і стиль аудіовізуальної та друкованої інформації;
- самостійно створювати медіапроекти та медіапродукти в галузі медіаосвіти;
- використовувати онлайн-інструменти у процесі створення медіапроектів і медіапродуктів та формування інфомедійної грамотності;
- безпечно працювати в Інтернеті.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання (компетентностей):**

- сформувати інформаційно-комунікативну компетентність.

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ»

Заняття будуть проходити у форматі тренінгів та воркшопів
(у мультимедійних аудиторіях з використанням комп'ютерної техніки)

Мінімум теорії – максимум практики

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2

Міждисциплінарні зв'язки: Курс «Використання онлайн-інструментів у процесі формування інфомедійної грамотності» тісно пов'язаний з філософією, естетикою, дидактикою, педагогікою, психологією, інформаційними технологіями.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. *Медіакультура та медіаосвіта.*

Змістовий модуль 2. *Шляхи формування інфомедійної грамотності*

Змістовий модуль 3. *Онлайн-інструменти у процесі формування інфомедійної грамотності*

Змістовий модуль 4.

4. Структура навчальної дисципліни

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма

8. Види контролю і система накопичення балів

Система накопичення балів, які може отримати студент, базується на таких критеріях:

1. Розкриття теоретичного матеріалу – від 0 до 1 бала:

– **1 бал** ставиться, якщо студент: ґрунтовно і повно викладає матеріал; виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені; викладає матеріал послідовно й правильно з точки зору ном сучасної літературної мови; відповідь відзначається багатством словникового запасу, точністю використання морфологічних категорій і синтаксичних конструкцій; досягнута стильова єдність і виразність тексту завдання. Загалом допускається один недолік у змісті і один мовленнєвий недолік, одна граматична помилка;

– **0,75 бала** ставиться, якщо студент, висвітлюючи питання, дає відповідь, що задовольняє ті ж попередні вимоги, але допускає деякі помилки, які сам виправляє, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні, а саме: зміст викладеного матеріалу в основному достовірний, але є деякі фактичні неточності; є незначні порушення у послідовності викладу думок; лексична і граматична будова мовлення загалом досить різноманітна; стиль відповіді відзначається достатньою виразністю. У цілому допускається не більше двох недоліків у змісті і не більше трьох мовленнєвих недоліків; не більше двох граматичних помилок;

– **0,5 бала** ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень теми, але викладає матеріал не досить повно і допускає фактичні неточності і помилки у формуванні

відповіді; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; має незначний словниковий запас, використовує одноманітні синтаксичні конструкції; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні. Загалом допускається: не більше чотирьох недоліків у змісті та п'яти мовленнєвих недоліків; не більше чотирьох граматичних помилок;

– **0 балів** ставиться, якщо студент не знає більшої частини вивченого матеріалу; допускає у формулюванні речень помилки, що спотворюють зміст відповіді; допускає багато фактичних неточностей; порушує послідовність викладу думок; має обмежений словниковий запас; часто трапляються випадки неправильного слововживання; не розуміє суті поставлених додаткових запитань.

2. Виконання практичного завдання, самостійної письмової аудиторної роботи – від **0** до **4 балів**:

– **4 бали** ставиться, якщо студент виконав завдання без жодної помилки;

– **3 бала** ставиться, якщо студент допустив 1- 2 помилки;

– **2 бала** ставиться, якщо студент допустив 3-4 помилки;

– **1 бал** ставиться, якщо студент допустив 5-6 помилок.

3. Критерії оцінювання контрольних заходів.

1. Самостійне тестування студента за Розділом 1 і Розділом 2 оцінюється по **4 бали**. Кожна правильна відповідь 1 тесту оцінюється **0,5 балами**.

2. Контрольна робота за Розділами № 1 і № 2 оцінюється по **6 балів**. Кожна правильна відповідь 1 тесту оцінюється **0,5 балами**.

3. Підсумковий контроль передбачає відповідь на 10 тестових запитань, кожне з яких оцінюється в 1 бал, та відповіді на одне теоретичне та одне аналітичне запитання, кожне з яких оцінюється 15 балами.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Рекомендована література

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Баришполец О. Т. Брехня в інформаційному просторі та міжособовій комунікації : Монографія / О. Т. Баришполец. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 648 с.

2. Буйницька О. П. Інформаційні технології і технічні засоби навчання: навч. посіб. / О. П. Буйницька. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 240 с.

3. Гороховський, О. М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи : практич. посіб. / О. М. Гороховський. Дніпро : Ліра, 2017. 133 с.
4. Гуревич Р. С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях: навч. посіб. / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія. Київ : Освіта України, 2006. 390 с.
5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
6. Кара-Мурза С. В. Манипуляція сознанием / С. В. Кара-Мурза. Москва: Эксмо; Алгоритм, 2007. 857 с.
7. Конспект уроків з основ медіаграмотності учнів загальноосвітніх шкіл / Мокрогуз О. П., Волошенюк О. В., за науковою редакцією Іванова В. Ф. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. 132 с.
8. Литвин І. С. Інформаційні технології. Тернопіль : Економічна думка, 2000. 196 с.
9. Медіаграмотність. Критичне мислення у мультимедійному світі. Київ: АУП: Центр Вільної Преси, 2017. 319 с.
10. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід : Навчальний посібник / за ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. Київ : Міленіум, 2009. 440 с.
11. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: Навчальний посібник. Київ: Міленіум, 2009. 440 с.
12. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с.
13. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навчально-методичний посібник для курсу «Основи медіаграмотності» / укл. С. О. Троян, Ткачук А. В. Умань : ПП Жовтий О. О., 2014. 128 с.
14. Мельничук О. В., Кнорозок Л. М., Ігнатенко В. А., Шовкопляс В. С., Шовкопляс Л. Г. Технічні засоби навчання. Ніжин, 2001. 104 с.
15. Морзе Н. Методика навчання інформатики: навч. посіб.: у 3-х ч. Ч. II: Методика навчання інформаційних технологій / за ред. М. Жалдака. Київ : Навчальна книга, 2004. 287 с.
16. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій / Н. В. Морзе. К. : Видавнича група ВНУ, 2008. 352 с.
17. Основи нових інформаційних технологій навчання: посібник для вчителів / Авт. кол. за ред. Ю. І. Машбиця. Київ : ІЗММ, 1997. 264 с.
18. Плахотша П. І. Інформаційна підготовка студентів непрофільних спеціальностей в університетах : навч.-метод. посібник / За ред. Г. О. Козлакової. Умань : СПД Сочинський, 2008. 178 с.
19. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.
20. Сільвейстр А. Сучасні інформаційні технології навчання. Курс лекцій. Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2007. 196 с.
21. Сучасна медіакультура українсько польський досвід. Колективна монографія / [Й. Лось, С. Гавронський, Т. Лильо, М. Уліта та ін.]; за наук. ред. проф. Й. Лося. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 392 с.
22. Формування медіаграмотності педагогів: Навчально-методичний посібник. Покроєва Л. Д., Акименко О. С., Алфьорова З. І., Дегтярєва Г. А., Казакова Т. В., Косенко В. В., Нурєєва Т. К., Старкова Г. В., за заг. редакцією Л. Д. Покроєвої. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2014. 236 с.
23. Швачич Г. Г., Толстой В. В., Петречук Л. М., Іващенко Ю. С., Гуляєва О. А., Соболенко О. В. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології: Навчальний посібник. Дніпро: НМетАУ, 2017. 230 с.
24. Ясулайтіс В. Дистанційне навчання: методичні рекомендації. Київ : МАУП, 2005. 72 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Онлайн-курс з медіаграмотності

<https://verified.edera.com/ua?fbclid=IwAR13dHyEWFyNvNewE5YZpkzjMJwJqxnAaPxeQSzVtzliz0e0eaGeupCR5AQ>

15 кращих українських проєктів з медіаграмотності

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2455061-15-krasih-ukrainskih-proektiv-z-mediagramotnosti.html>

Перевірка фактів як буденний журналістський ритуал

Медіакритика: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analytyka/perevirka-faktiv-yak-budennyy-zhurnalistskyu-rytual.html>

https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontsepsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/

<https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>

FactCheck-Ukraine

StopFake.org

<https://voxukraine.org/uk/tag/faktchek-uk/>